

Wstęp

Motto:

*Świat cokolwiek byśmy o nim pomyśleli
zatrwożeni jego ogromem i własną wobec niego
bezsilnością, rozgoryczeni jego obojętnością
na poszczególne cierpienie (...) cokolwiek
jeszcze pomyślelibyśmy o tym świecie – jest on
zadziwiający (...) Zadziwia nas przecież to, co
odbiega od jakiejś znanej i powszechnie uznanej normy,
od jakiejś oczywistości, do której jesteśmy przyzwyczajeni*

(Wisława Szymborska, *Poeta i świat*, [w:] *Wiersze wybrane*, Kraków 2004, s. 354)

W roku akademickim 2009/2010 w naukach humanistycznych (społecznych), uwagę poznawczą przykuwały w istotnej mierze zagadnienia metodologiczne, a w tym poszukiwanie odpowiedzi na pytania: a) w czym powinna wyrażać się nowoczesność takich dyscyplin, jak politologia, europeistyka, stosunki międzynarodowe, b) jakie należy przyjmować w badaniach z tego zakresu projekty teoretyczne, wzory, modele, paradygmaty? c) jakie relacje powinny zachodzić między wykładnią teoretyczną z tego zakresu a rzeczywistością aplikacyjną, między badaniami *stricto* naukowymi a praktyką kulturową, a w tym życiem społeczno-politycznym? d) jakie powinno się zachować parametry badawcze w rozpoznawaniu zjawisk i procesów globalnych, a jakie w odniesieniu do rzeczywistości dywersyfikacji życia kulturowego? e) jakie są granice wykorzystywania postępu naukowo-technicznego w rozpoznawaniu rzeczywistości społeczno-politycznej, a w tym świata wartości?

Istotną miarę badań stanowiły współczesne migracje ludności oraz ich skutki kulturowo-cywilizacyjne zarówno w wymiarze strat, jak i zysków doświadczanych przez kraje wychodźstwa, jak i nowego osiedlania się. Uznając, że są one podstawową wartością życia każdej jednostki, sygnatem cywilizacji, powszechnie wyraża się opinie, że architekci współczesnej rzeczywistości kulturowej – *cywilizacji informacyjnej* powinni wypracować modele z zasady polityki migracyjnej.

W ładzie dywersyfikacyjnym dużo uwagi poświęcano rozwojowi samorządności, a w tym samorządu terytorialnego w Polsce, z punktu widzenia 10 lat jego urzeczywistnienia w nowych ramach ustrojowych państwa.

Dużą aktualność w analizach poznawczych przedstawiał problem funkcjonowania środków masowego przekazu – mediów. Zwracano uwagę na ich powołanie oraz stosowaną przez nie praktykę informacyjną, polityczną, edukacyjną, w warunkach współcześnie zachodzących przemian kulturowych. Wskazywano na współczesne oblicze polskich mediów podkreślając, że zaciera się w nich granica między przekazem informacji a dezinformacją i manipulacją, między przekazem prawdy o rzeczywistości a wykreowanym wizerunkiem, spektaklem, w którym występują starannie dobrani aktorzy życia kulturowego, między rzeczywistością a potrzebami emocjonalnymi ludzi.

Zagadnienia te były przedmiotem prezentacji referatowych, koreferatowych debat i dyskusji w wielu ośrodkach akademickich w Polsce, w których zaznaczyli swą aktywność pracownicy Zakładu Nauki i Cywilizacji Uniwersytetu Gdańskiego. W naświetlaniu problemów sytuujących się w sferze jednoczesnej unifikacji i dywersyfikacji życia społeczno-politycznego dużo miejsca poświęcano interpretacji cywilizacyjnej poszczególnych zjawisk i procesów tj. a) postrzeganych w długim horyzoncie czasowym, b) w odniesieniu do teoretycznych modeli, paradygmatów rozwoju życia kulturowego, c) w ujęciach komparatystycznych w „czasie i przestrzeni”, d) w ujęciach integracyjnych, interdyscyplinarnych w postrzeganiu rzeczywistości kulturowej, a w tym ujęciach refleksyjnych, generalizujących rozpoznawane zjawiska i procesy życia kulturowego, e) w budowie teoretycznych projektów, uwzględniających prawidłowości i osobliwości rozwoju rozpoznawanych zjawisk i procesów życia kulturowego.

W niniejszym *Zeszytcie* zamieszcza się studia, materiały, artykuły, recenzje i omówienia prac, dotyczących szeroko rozumianej polityki i cywilizacji. Zwraca się uwagę na zagadnienia budujące dużą dyskusyjność a niekiedy kontrowersyjność interpretacyjną. Prezentuje się tu też częściowe wyniki ustaleń badawczych pracowników Zakładu Nauki o Cywilizacji Uniwersytetu Gdańskiego.

Redakcja „Cywilizacji i Polityki” żywi nadzieję, że opublikowane w nim studia i artykuły spotkają się z zainteresowaniem poznawczym społeczności akademickiej. Zatem uwagi, spostrzeżenia, opinie prosimy kierować na adres: Uniwersytet Gdańsk, Instytut Politologii 80–952 Gdańsk, ul. Jana Bażyńskiego 4.

R e d a k c j a

Uniwersytet Gdański, 30 września 2010 r.